

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

พระพุทธศาสนากับชาติไทย

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

ครูภากร อุปการแก้ว

พระพุทธศาสนา กับชาติไทย

จุดประสงค์

๑. นักเรียนสืบค้นและอธิบาย
ข้อมูลการนับถือศาสนาพุทธ
ของคนไทยได้ถูกต้อง

จุดประสงค์

๒. นักเรียนสามารถเขียนเส้นเวลา
เรียงลำดับการเข้ามาของพุทธศาสนา
ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย
ถึงกรุงรัตนโกสินทร์

จุดประสงค์

๓. นักเรียนอภิปรายถึงคุณค่า
และความสำคัญของ
พระพุทธศาสนากับชาติไทย

สัดส่วนการนับถือศาสนาในประเทศไทย

ศาสนาพุทธ ๙๔.๖%

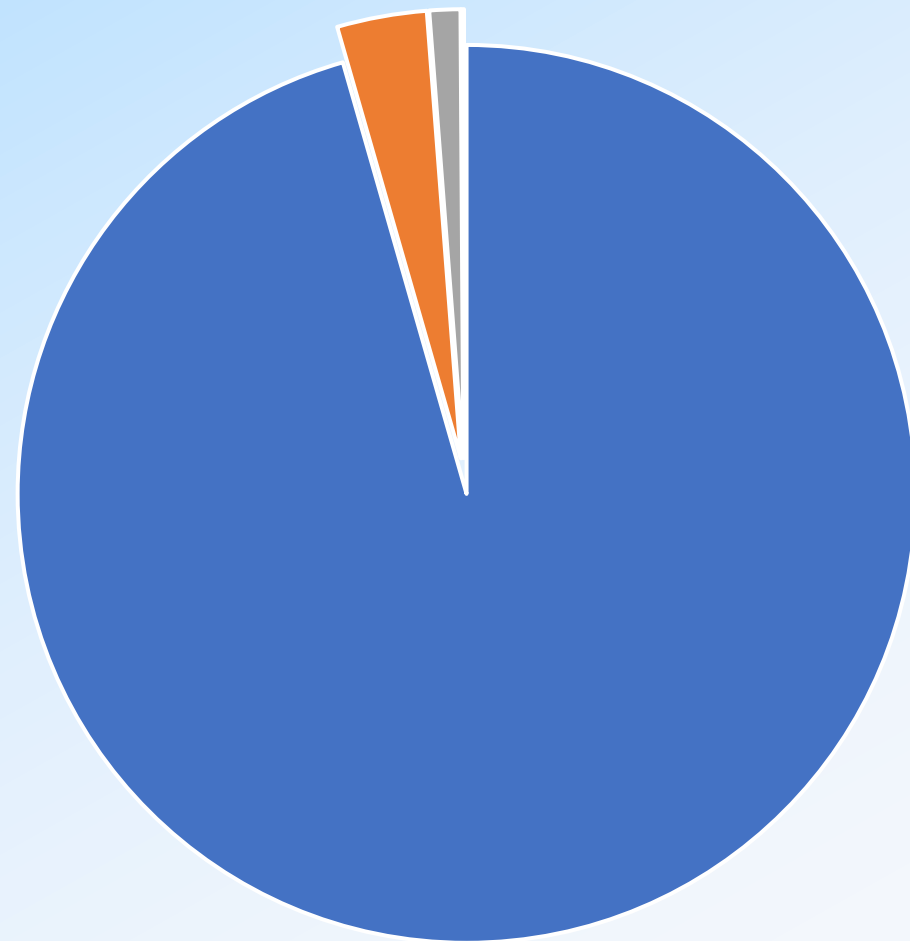
ศาสนาอิสลาม ๔.๒%

ศาสนาคริสต์ ๑.๑%

ศาสนาอื่น ๆ ๐.๑%

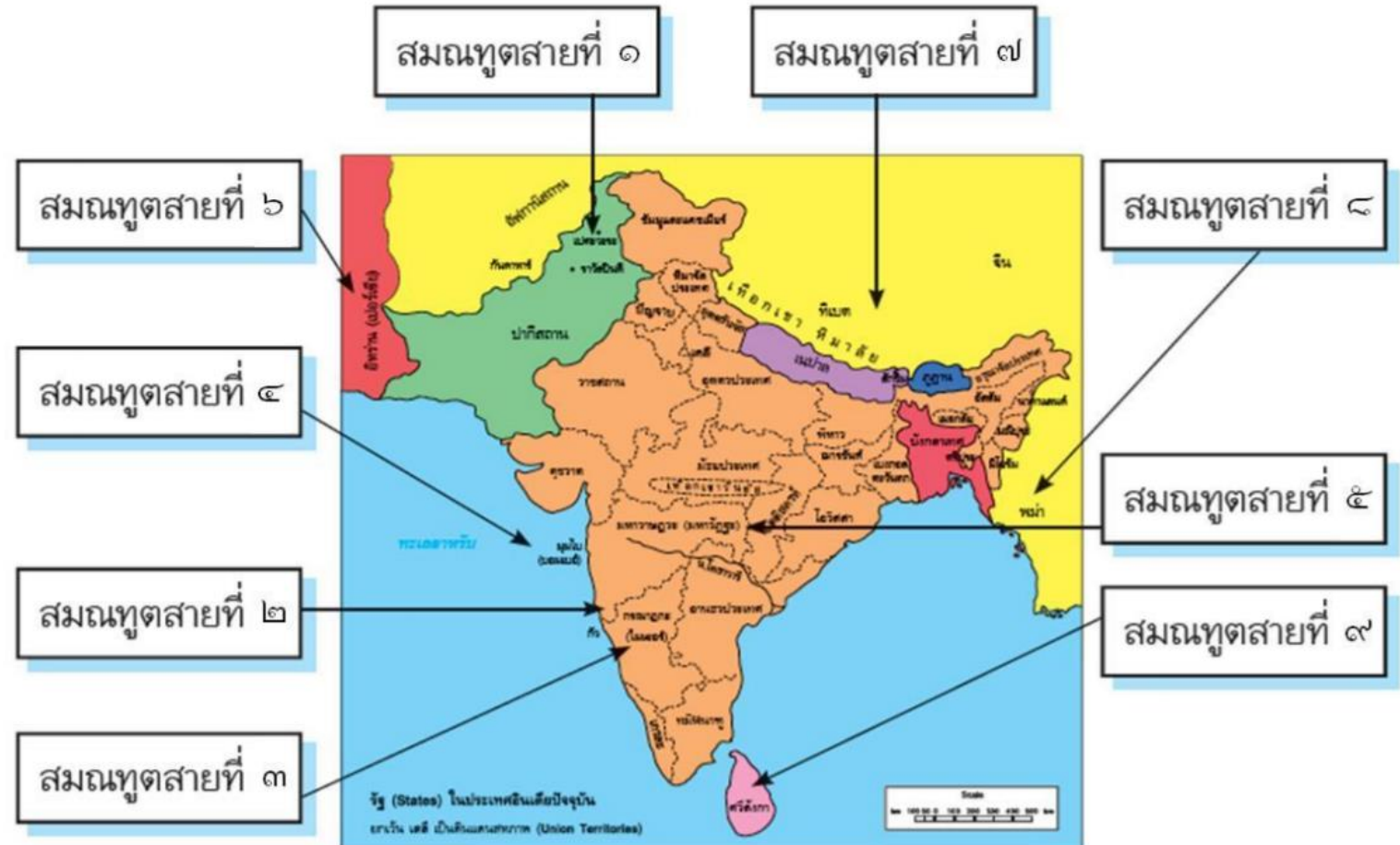
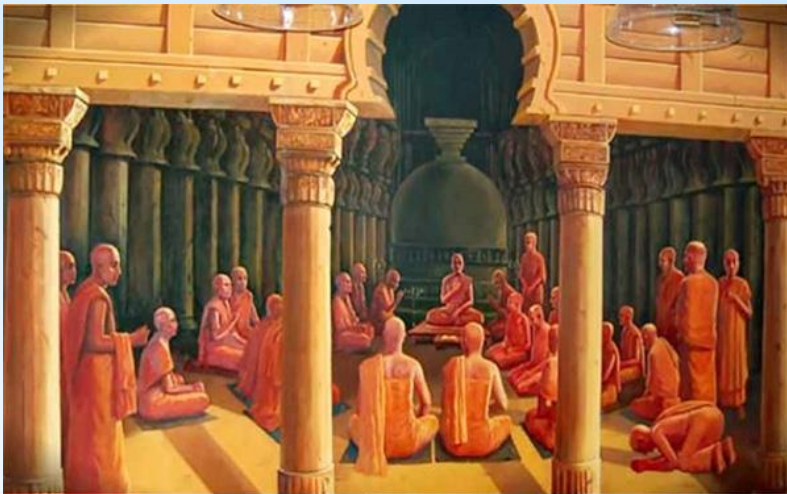
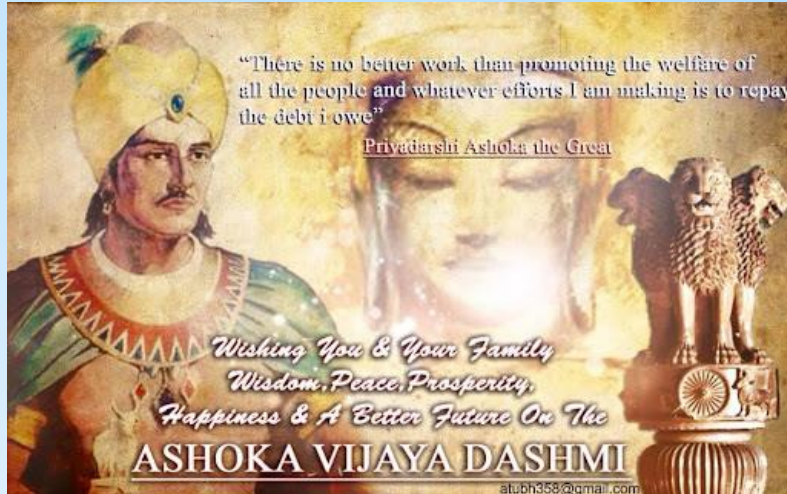
■ ศาสนาพุทธ ■ ศาสนาอิสลาม ■ ศาสนาคริสต์ ■ ศาสนาอื่นๆ

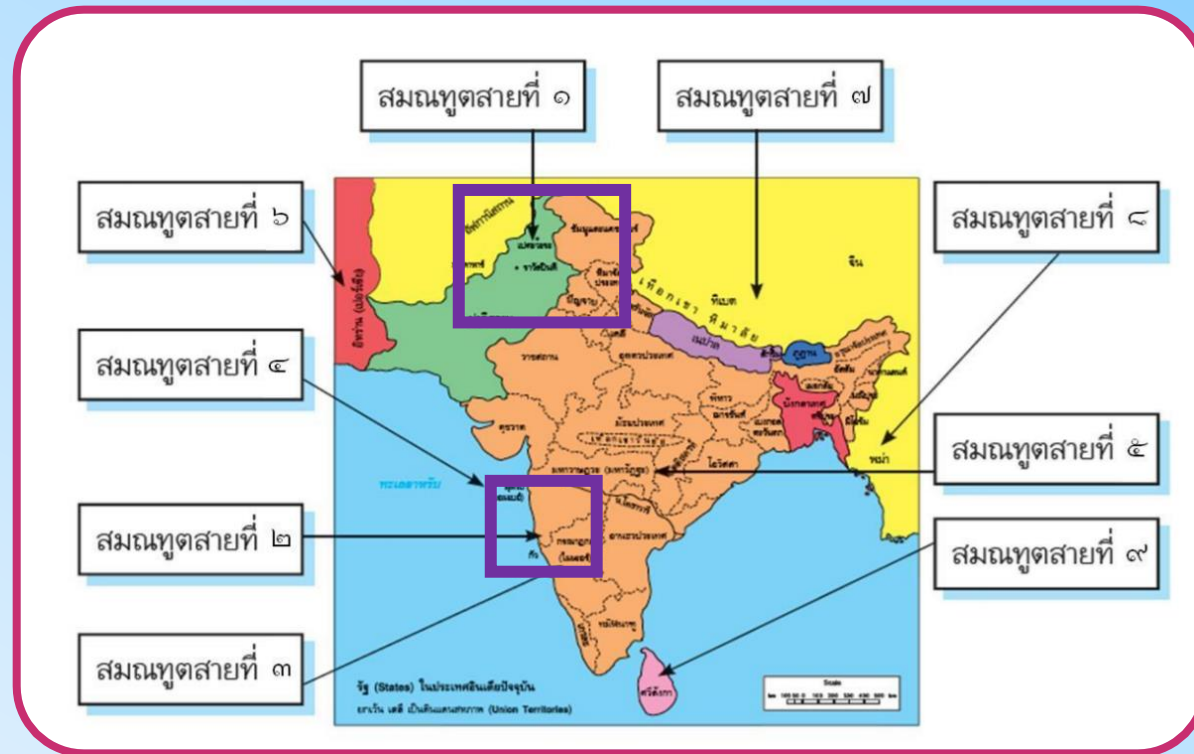
การเผยแพร่
พระพุทธศาสนา
เข้าสู่ประเทศไทย

พระเจ้าอโศกมหาราชได้โปรดให้มีการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

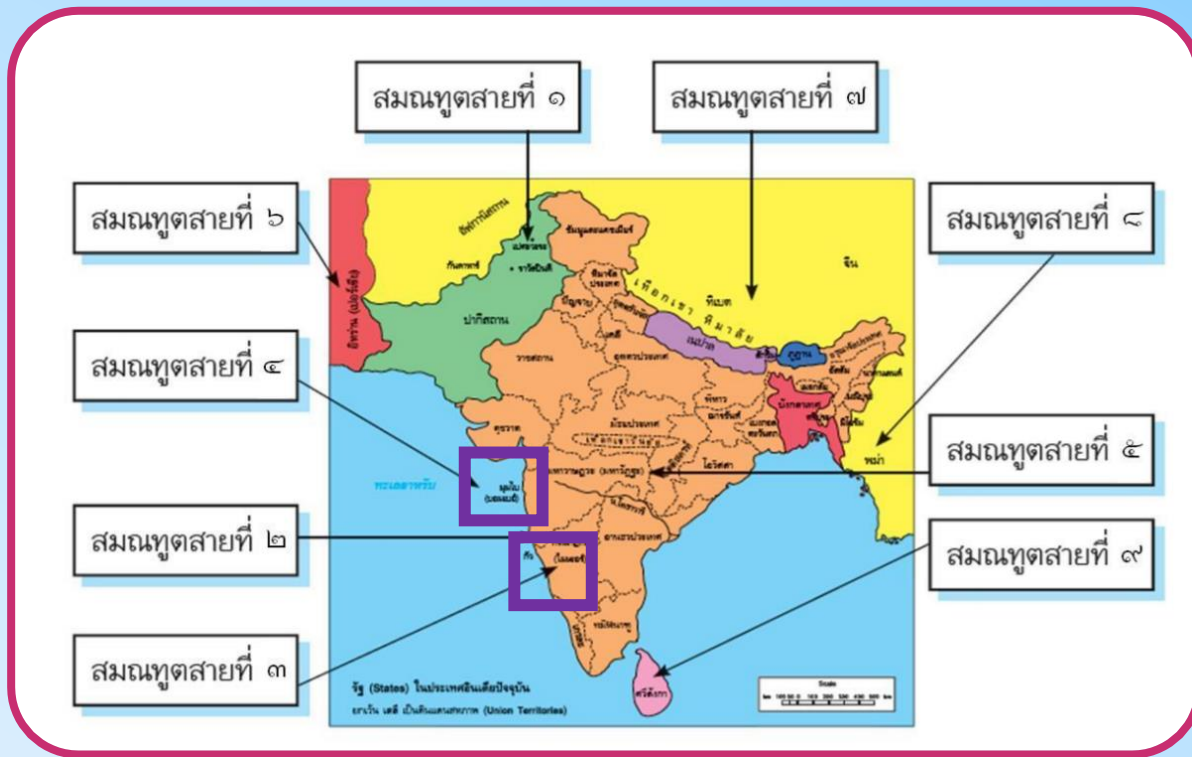

สมณทูตสายที่ ๑

คณะพระมัทสน์ติกะ
ไปที่แคว้นกัมมิระ และคันธาระ
ปัจจุบันคือ แคชเมียร์

สมณทูตสายที่ ๒

คณะพระมหาเทวะ
ไปมหิสมณฑล คือ รัฐไมซอร์ ภาคใต้ของอินเดีย
ฝั่งตะวันตก

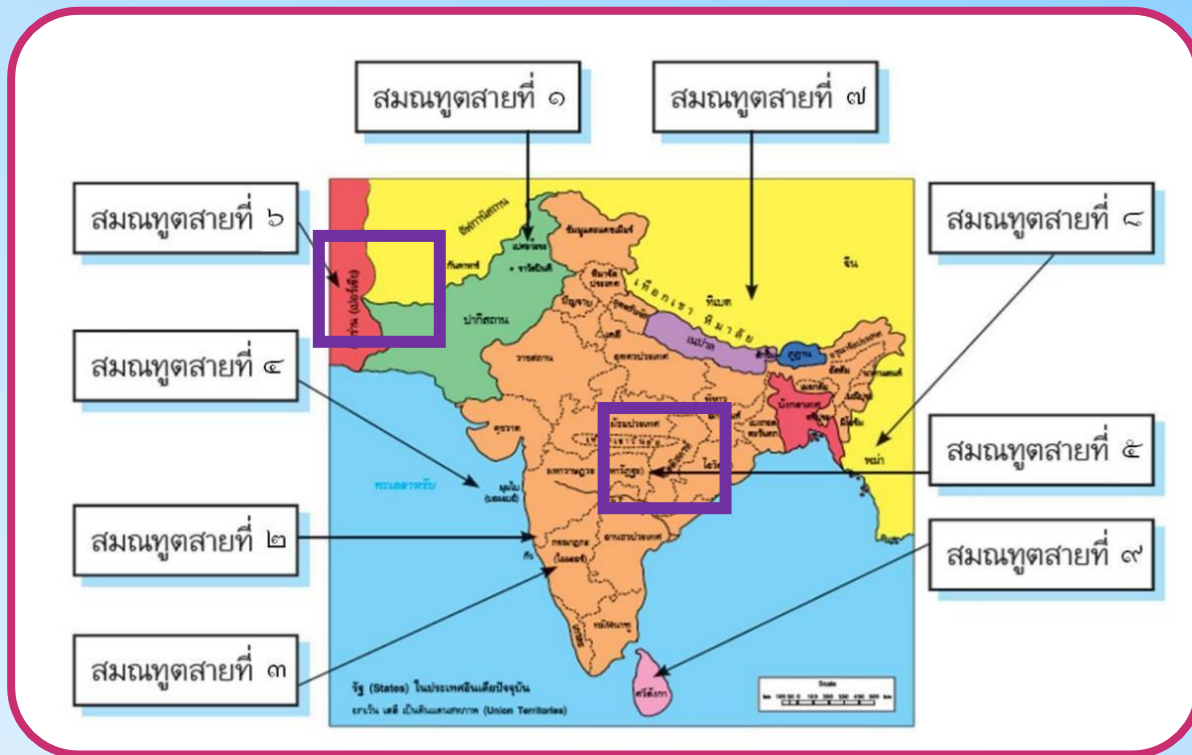

สมณฑุตสายที่ ๓

คณะพระรักขิตะ
 ไปที่แคว้นวนวาสี
 ประเทศอยู่ตอนเหนือของรัฐไมซอร์
 ภาคใต้ของอินเดีย

สมณฑุตสายที่ ๔

คณะพระธรรมรักขิตะ
 ไปที่แถบ อปรันตกชนบทตอนเหนือ
 ของ บอมเบย์

สมณทูตสายที่ ๕

คณะพระมหารักรักขิตะ

ไปแคว้นมหาราฐร์

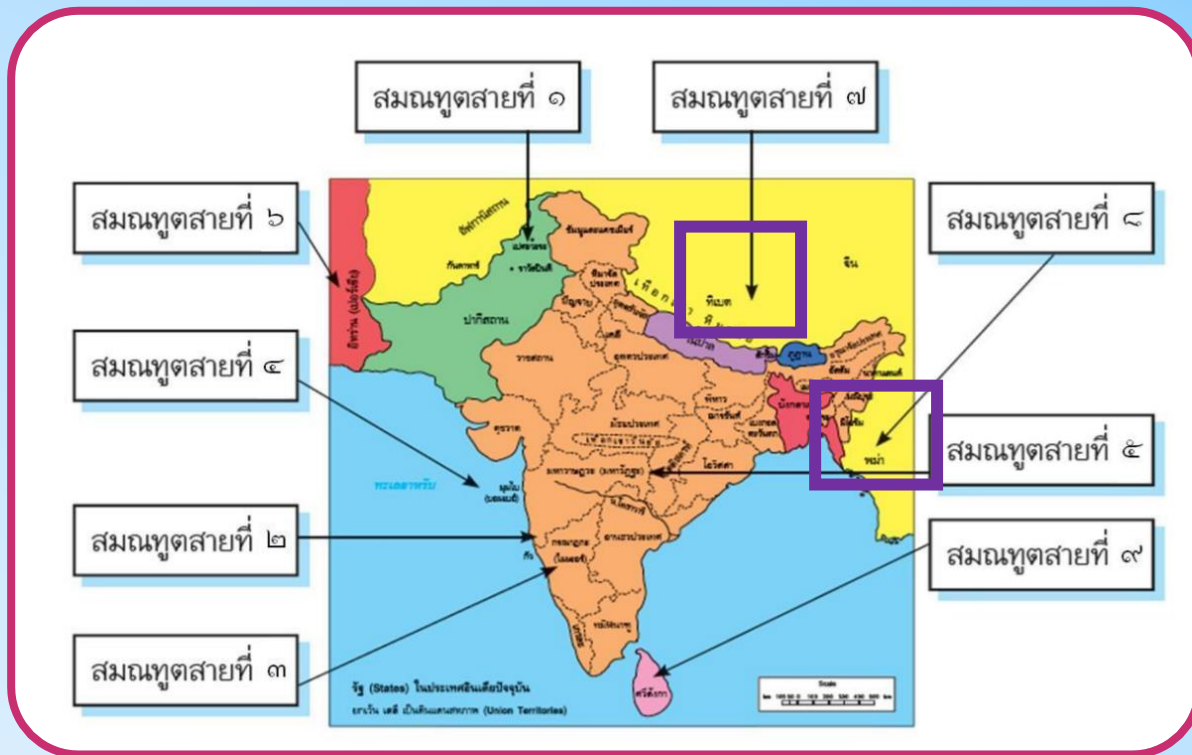
แถบปูนาในปัจจุบัน

สมณทูตสายที่ ๖

คณะพระมหารักขิตะ

ไปที่โยนกประเทศ หรือตอนเหนือ

ของอิหร่าน

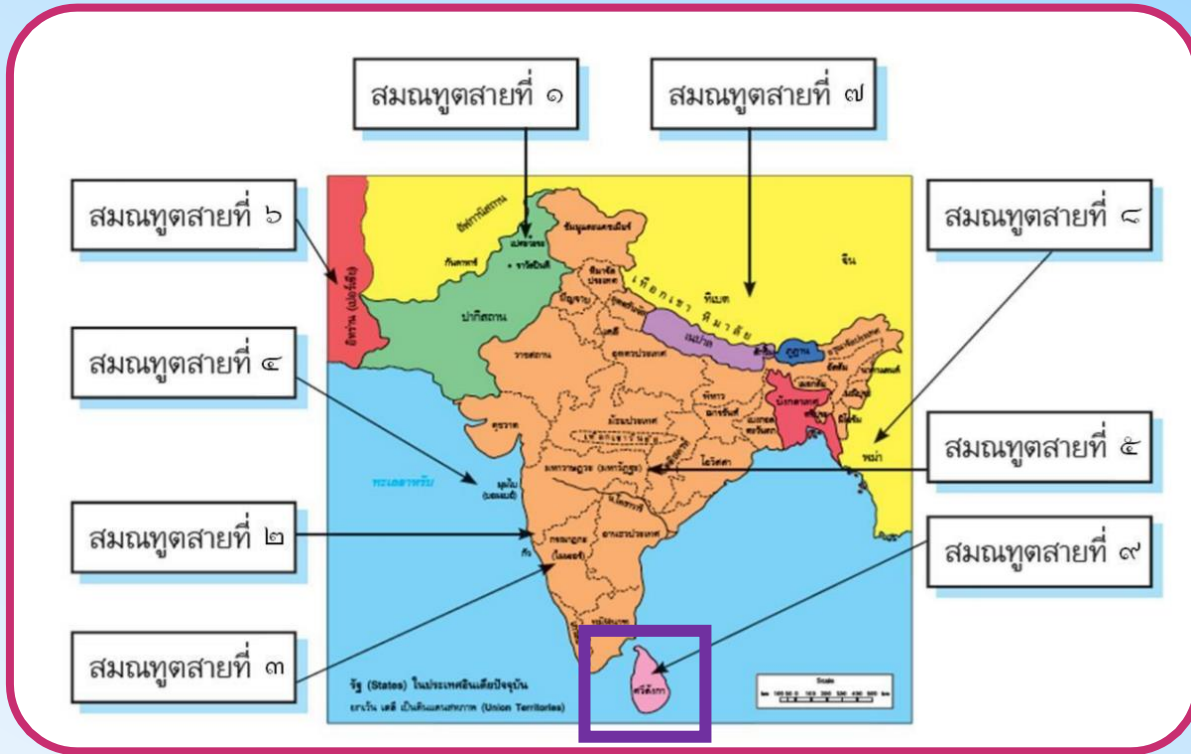

สมณฑุตสายที่ ๗

คณะพระมัชฌิมะ และพระมหาเถระ
อีก ๔ รูป ไปยังดินแดนหิมวันตะ หรือ
เชิงเขาหิมาลัย ประเทศเนปาลปัจจุบัน

สมณฑุตสายที่ ๘

คณะพระโสณะกับพระอุตตระ
ไปที่สุวรรณภูมิ คือ เอเชียอาคเนย์
ปัจจุบัน

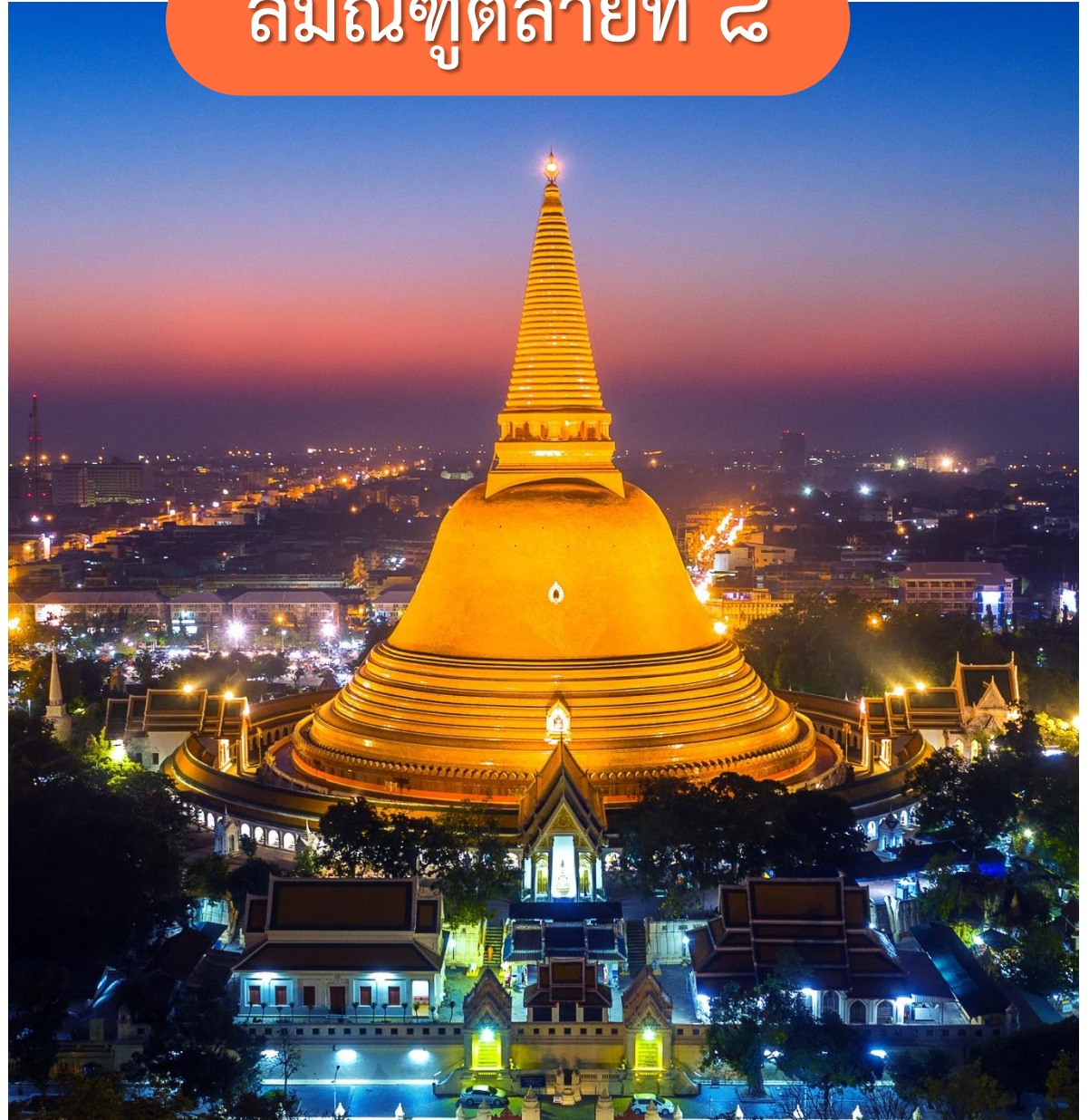
สมณทูตสายที่ ๙

พระมหินทเถระ
 ไปยังประเทศศรีลังกา

สมณทูตสายที่ ๘

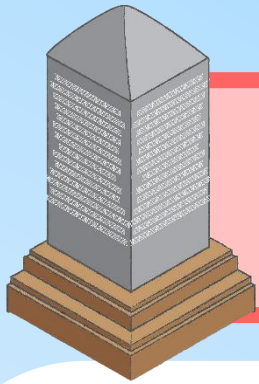
ภาพธรรมจักรกวางหมอน จาก <https://www.pinterest.com.au/pin>

พระพุทธศาสนา สมัยสุโขทัย

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรง
อาราธนาพระมหาเถระสังฆราช
พร้อมด้วยคณะสงฆ์ นิกายเถรวาทแบบ
ลังกาวงศ์ จากเมืองนครศรีธรรมราชขึ้นมา
เทศนาสั่งสอนชาวเมืองสุโขทัย

พระพุทธศาสนา
สมัยอยุธยา

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงปกครองบ้านเมืองด้วยความสงบร่มเย็น ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และทรงผนวชเป็นเวลา ๘ เดือน เมื่อ พ.ศ. ๑๙๙๘ และทรงให้พระราชโอรสกับพระราชนัดดา ผนวชเป็นสามเณรด้วย

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระองค์ทรงมีบทบาทอย่างมากทั้งต่อฝ่ายอาณาจักรและศาสนจักร ทรงส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า สมัยนี้ฝรั่งเศสได้เข้ามาติดต่อกับไทย และได้พยายามเผยแผ่คริสต์ศาสนา และอาจทูลขอให้พระนารายณ์เข้ารีต แต่พระองค์ทรงมั่นคงในพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา
สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (ร.๑)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๒๕ ได้ทรงย้ายราชธานีมา กรุงเทพมหานคร ทรงสร้างและปฏิสังขรณ์วัดต่าง ๆ เช่น การสร้างวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดสระเกศ และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (ร.๒)

ในรัชสมัยของพระองค์ได้ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชถึง ๓ พระองค์ คือ สมเด็จพระสังฆราช (มี), สมเด็จพระสังฆราช (สุก) และสมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) ในปี พ.ศ.๒๓๕๗ ทรงจัดส่งสมณทูต ๘ รูป ไปฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในประเทศ ศรีลังกา ได้จัดให้มีการจัดงานวันวิสาขบูชาขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระสังฆราช (มี)

สมเด็จพระสังฆราช (สุก)

พระสังฆราช (ดอน)

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๓)

โปรดให้มีการสร้างพระไตรปิฎกฉบับหลวงเพิ่มจำนวนขึ้นไว้อีกหลายฉบับ ได้เกิดนิกายธรรมยุติขึ้น โดยสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎ และได้ตั้งวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นศูนย์กลางของคณะธรรมยุติ

วัดบวรนิเวศวิหาร

วัดบวรนิเวศวิหาร

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๔)

เมื่อทรงเป็นเจ้าฟ้ามงกุฎได้ผนวช ๒๗ พรรษาแล้วได้ลาสิกขาขึ้นครองราชย์
เมื่อพระชนมายุ ๕๗ พรรษา ใน พ.ศ. ๒๓๙๔ ทรงพระราชศรัทธาสั่งสร้างวัดใหม่ขึ้น
หลายวัด เช่น วัดปทุมวนาราม วัดโสมนัสวิหาร ได้โปรดให้มีพระราชพิธี มาฆบูชา
ขึ้นเป็นครั้งแรก ณ ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม จนได้ถือปฏิบัติสืบมาจนถึงทุกวันนี้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๕)

ทรงสร้างวัดใหม่ขึ้น เช่น วัดราชบพิธ วัดเทพศิรินทราวาส วัดเบญจมบพิตร
ทรงนิพนธ์วรรณกรรมทางพุทธศาสนาจำนวนมาก ได้จัดตั้งโรงเรียนสำหรับราษฎร
ขึ้นเป็นแห่งแรก ณ วัดมหรณพาราม สมัยพระองค์ ยังมีการทรงตั้ง
มหามกุฏราชวิทยาลัยขึ้น เพื่อเป็นแหล่งศึกษาพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณร

โรงเรียนวัดมหารณพาราม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๖)

ทรงพระปรีชาปราดเปรื่องในความรู้ทางพระศาสนามาก ทรงนิพนธ์หนังสือแสดงคำสอนในพระพุทธศาสนาหลายเรื่อง เช่น เทศนาเสือป่า พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร เป็นต้น ถึงกับทรงอบรมสั่งสอนอบรมข้าราชการด้วยพระองค์เอง โปรดให้ใช้ พุทธศักราช (พ.ศ.) แทน รัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ.)

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๕
(ร.ศ. ๑๓๑)

รัชกาลที่ ๖ ประกาศใช้ “พุทธศักราช”

เป็นศักราชประจำชาติแทน “รัตนโกสินทร์ศก”

ที่มา : ราชบัณฑิตยสถาน

Thai PBS
NewMedia

THE
STATES
TIMES

Facebook Instagram LINE TikTok YouTube Twitter LITE

21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2455

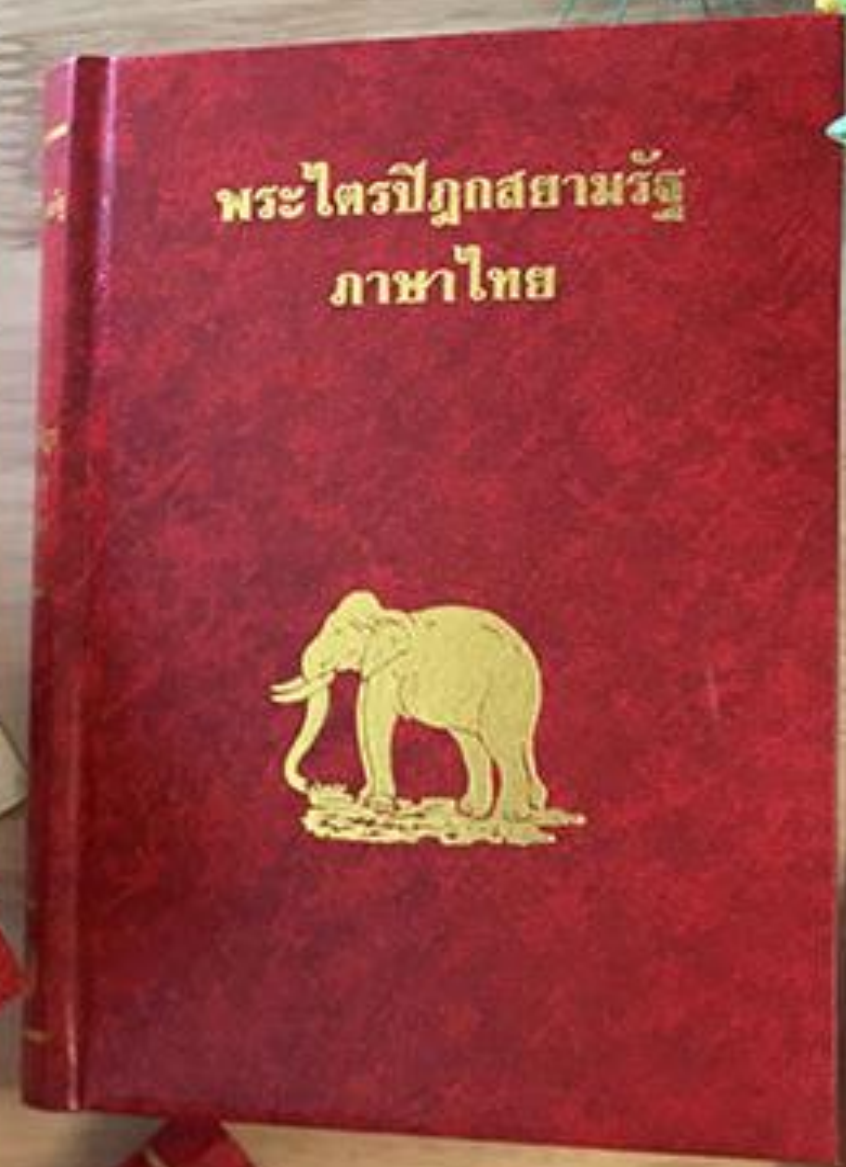
รัชกาลที่ 6 ทรงออกพระราชบัญญัติเรื่อง 'ประกาศวิธีนับวัน เดือน ปี'
ให้เลิกใช้รัตนโกสินทร์ศก เปลี่ยนไปใช้พุทธศักราช เป็นศักราชประจำชาติ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๗)

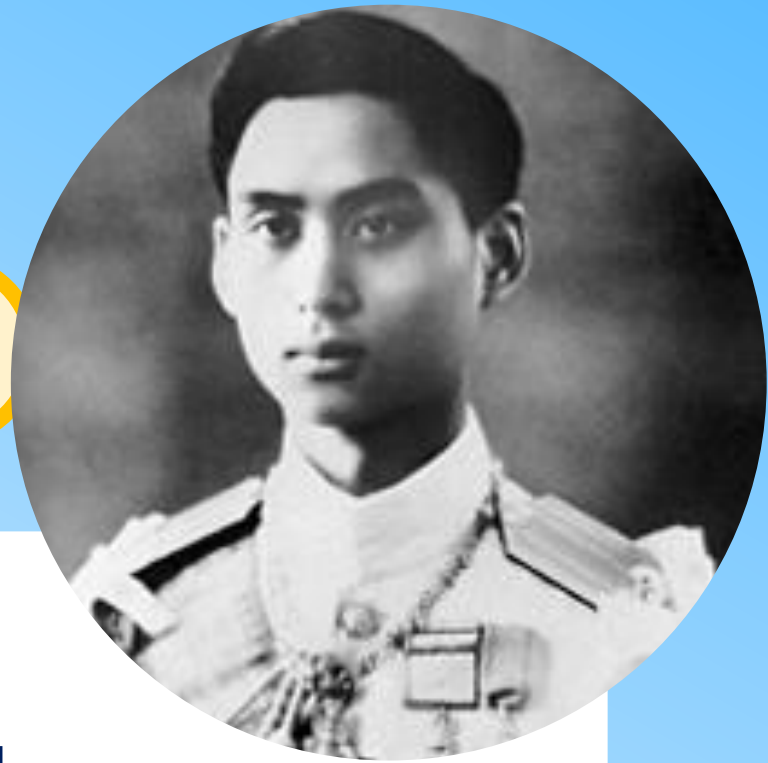

โปรดให้มีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกขึ้น
เป็นการสังคายนาครั้งที่ ๓ ในเมืองไทย แล้วทรงจัดให้พิมพ์
พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ และพระราชทานแก่ประเทศต่าง ๆ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (ร.๘)

สมัยพระองค์ได้เปลี่ยนชื่อกระทรวงธรรมการ เป็นกระทรวงศึกษาธิการ และกรมธรรมการเปลี่ยนเป็น กรมการศาสนา และในปีเดียวกัน รัฐบาลได้ออก พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม เพื่อให้การปกครองคณะสงฆ์ มีความสอดคล้องเหมาะสมกับการปกครองแบบใหม่

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ร.๙)

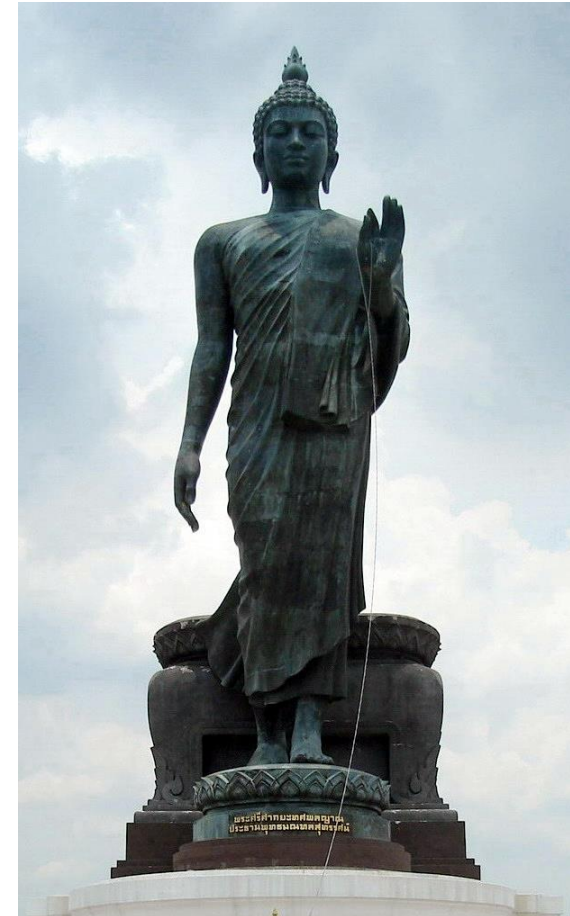

ในปี พ.ศ.๒๕๐๐ ซึ่งเป็นปีครบรอบ ๒,๕๐๐ ปี
ที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน รัฐบาลได้จัดงานฉลองพุทธชยันตี
พระองค์ได้เสด็จฯ เป็นองค์ประธานเปิดงาน มีผู้แทนจาก ๑๓ ประเทศเข้าร่วม
พระสงฆ์ ๒,๕๐๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์พร้อมกัน และมีการเชิญชวน
พุทธศาสนิกชนรักษาศีลห้าหรือศีลแปด ตลอด ๗ วัน ๗ คืน

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ นี้ รัฐบาลได้กำหนดพิธีเฉลิมฉลองทั่วประเทศ มีการจัดสร้างพุทธมณฑล ขึ้น ณ ที่ดิน ๒,๕๐๐ ไร่ ระหว่างกรุงเทพ-นครปฐม แล้วสร้างพระมหาพุทธปฐมาปางประทับยืนลีลา สูง ๒,๕๐๐ นิ้ว

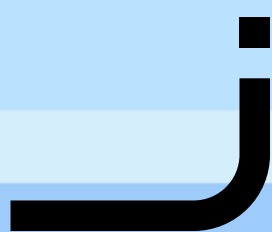
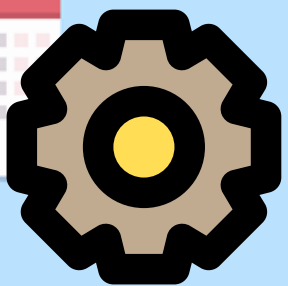
พระศรีศากยทศพลญาณ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๑๐)

สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ๒ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฉบับที่ ๓ และ ฉบับที่ ๔ โดยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชอำนาจในการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช และ กรรมการมหาเถรสมาคมได้ทั้งหมด

ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑๑ เรื่อง พระพุทธศาสนา กับชาติไทย

คำชี้แจงในการทำ กิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนเขียนเส้นเวลา
(Timeline) อธิบายรายละเอียด
พระพุทธศานากับชาติไทย
การเข้ามาของพุทธศาสนาใน
ประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึง
กรุงรัตนโกสินทร์

คำชี้แจงบทบาท ครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑๑
เรื่อง พระพุทธศานากับชาติไทย
๒. ครูให้นักเรียนลงมือทำใบงานได้
๓. ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียนตาม
ความเหมาะสม

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง พระพุทธศาสนากับชาติไทย

สมัยสุโขทัย

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๑)

สมัยอยุธยา

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง พระพุทธศาสนากับชาติไทย

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๒)

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๔)

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๓)

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง พระพุทธศาสนากับชาติไทย

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๕)

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๗)

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๖)

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง พระพุทธศาสนากับชาติไทย

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๘)

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๑๐)

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๙)

สรุป

สมัยสุโขทัย

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงประดิษฐ์อักษรไทย นิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์ จากเมืองนครศรีธรรมราชขึ้นมาเทศนาสั่งสอนชาวเมืองสุโขทัย

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๑)

ทรงย้ายราชธานีมา กรุงเทพมหานคร ทรงสร้างและปฏิสังขรณ์วัดต่างๆ เช่น การสร้าง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดสระเกศ และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

สมัยอยุธยา

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีฝรั่งเศษได้เข้ามาเผยแพร่คริสต์ศาสนา และอาจทูลขอให้พระนารายณ์เข้ารีต แต่พระองค์ทรงปฏิเสธ เพราะมั่นคงในพระพุทธศาสนา

สรุป

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๒)

ได้ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชถึง ๓ พระองค์
และทรงจัดส่งสมณทูต ๘ รูป ไปฟื้นฟู
พระพุทธศาสนาในประเทศไทยศรีลังกา

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๔)

ได้โปรดให้มีพระราชพิธี มาฆบูชา ขึ้นเป็นครั้งแรก
ณ ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม จนได้ถือปฏิบัติ
สืบมาจนถึงทุกวันนี้

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๓)

ได้เกิดนิกายธรรมยุตขึ้น และได้ตั้งวัดบวรนิเวศ
วิหาร เป็นศูนย์กลางของคณะธรรมยุติ

สรุป

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๕)

ได้จัดตั้งโรงเรียนสำหรับราษฎรขึ้นเป็นแห่งแรก ณ วัดมหรณพาราม
ยังมีการทรงตั้ง มหามกุฎราชวิทยาลัย ขึ้นเพื่อเป็นแหล่งศึกษา
พระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณร

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๗)

โปรดให้มีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกขึ้น เป็น
การสังคายนาครั้งที่ ๓ ในเมืองไทย แล้วทรงจัดให้
พิมพ์พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๖)

นิพนธ์หนังสือเช่น เทศนาเสือป่า พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร และ
โปรดให้ใช้ พุทธศักราช (พ.ศ.) แทน รัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ.)

สรุป

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๘)

ได้ออก พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ เพื่อให้การปกครองคณะสงฆ์มีความสอดคล้องเหมาะสมกับการปกครองแบบใหม่

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๑๐)

ได้ออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ๒ ฉบับ โดยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชอำนาจในการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช และ กรรมการมหาเถรสมาคมได้ทั้งหมด

สมัยรัตนโกสินทร์ (ร.๙)

รัฐบาลได้จัดงานฉลอง พุทธชยันตี พระองค์ได้เสด็จฯ เป็นองค์ประธานเปิดงาน มีผู้แทนจาก ๑๓ ประเทศเข้าร่วม พระสงฆ์ ๒,๕๐๐ รูป และมีการจัดสร้างพุทธมณฑล

บทเรียนครั้งต่อไป

พระรัตนตรัย ๑

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

